HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

5 mai 2011 *

În cauzele conexate C-230/09 și C-231/09,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 234 CE de Bundesfinanzhof (Germania), prin deciziile din 31 martie 2009, primite de Curte la 25 iunie 2009, în procedurile

Hauptzollamt Koblenz (C-230/09)

împotriva

Kurt und Thomas Etling in GbR,

cu participarea:

Bundesministerium der Finanzen

și

* Limba de procedură: germana.

Hauptzollamt Oldenburg (C-231/09)

împotriva

Theodor Aissen,

Hermann Rohaan,

cu participarea:

Bundesministerium der Finanzen,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii A. Borg Barthet, M. Ilešič (raportor), M. Safjan și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 mai 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Hauptzollamt Koblenz, de domnul C. Busse, Regierungsdirektor;

— pentru Kurt und Thomas Etling in GbR, de G. Zulauf, Rechtsanwalt;

— pentru Hauptzollamt Oldenburg, de doamna A. Kramer și de domnul W. Uhlig, Regierungsdirektoren;

— pentru domnul Aissen, de A. Enninga, Rechtsanwalt;

— pentru domnul Rohaan, de D. Schuhmacher, Rechtsanwalt;

— pentru Comisia Europeană, de domnul G. von Rintelen și de doamna H. Tserepa-Lacombe, în calitate de agenți.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 septembrie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de pronunțare a unor hotărâri preliminare privesc interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1788/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a unei prelevări în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 270, p. 123, Ediție specială, 03/vol. 50, p. 22), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2217/2004 al Consiliului din 22 decembrie 2004 (JO L 375, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 61, p. 120, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1788/2003").

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între Hauptzollamt Koblenz (biroul vamal principal din Koblenz), pe de o parte, și Kurt und Thomas Etling in GbR, pe de altă parte, în cauza C-230/09, și între Hauptzollamt Oldenburg (biroul vamal principal din Oldenburg), pe de o parte, și domnii Aissen și Rohaan, pe de altă parte, în cauza C-231/09, având ca obiect, pe de o parte, determinarea cantității de referință în funcție de care se stabilește cuantumul primei pentru produsele lactate și, pe de altă parte, determinarea bazei pe care se stabilește participarea la realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

Reglementarea în materie de prelevare în sectorul laptelui

3 În 1984, ca urmare a faptului că în sectorul laptelui persista un dezechilibru între cerere și ofertă, prin Regulamentul (CEE) nr. 856/84 al Consiliului din 31 martie 1984 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 804/68 privind organizarea comună a pieței în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 90, p. 10), a fost instituit în sectorul menționat un sistem de prelevare suplimentară întemeiat pe principiul că trebuie plătită o prelevare pentru cantitățile de lapte și/sau de echivalent-lapte care depășesc o cantitate de referință care urmează să fie stabilită.

4 În aceeași zi a fost adoptat Regulamentul (CEE) nr. 857/84 al Consiliului privind normele generale de punere în aplicare a prelevării menționate la articolul 5c din Regulamentul (CEE) nr. 804/68 în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 90, p. 13).

5 Aplicarea sistemului de prelevare suplimentară a fost prelungită de mai multe ori, printre altele prin Regulamentul (CEE) nr. 3950/92 al Consiliului din 28 decembrie 1992 de stabilire a unei prelevări suplimentare în sectorul laptelui și al produselor lactate (JO L 405, p. 1), care a fost modificat în mai multe rânduri.

6 În special din dorința de simplificare și de clarificare, acest din urmă regulament a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 1788/2003, care a fost, la rândul său, abrogat

și înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului din 22 octombrie 2007 de instituire a unei organizări comune a piețelor agricole și privind dispoziții specifice referitoare la anumite produse agricole („Regulamentul unic OCP”) (JO L 299, p. 1), efectele acestuia începând să se producă de la 1 aprilie 2008. Cu toate acestea, acțiunile principale sunt guvernate în continuare, *ratione temporis*, de Regulamentul nr. 1788/2003.

7 Considerentele (5), (10) și (14) ale Regulamentului nr. 1788/2003 aveau următorul cuprins:

„(5) Este necesar ca prelevarea să fie fixată la un nivel descurajator și să se aplice statelor membre de îndată ce se depășește cantitatea de referință națională. Este, în continuare, necesar ca prelevarea să fie repartizată de către statul membru între producătorii care au contribuit la depășire. Aceștia sunt datori să plătească statului membru contribuția lor la prelevarea în cauză prin simpla depășire a cantității lor disponibile.

[…]

(10) [...] Suma cantităților atribuite producătorilor de către statele membre nu ar trebui să depășească cantitățile de referință naționale. [...]

[…]

(14) Pentru a menține o anumită flexibilitate în gestionarea sistemului, este necesar ca statele membre să fie autorizate să realoce cantitățile de referință neutilizate la sfârșitul unei perioade, la nivel național sau între achizitori.”

8 Regulamentul nr. 1788/2003 stabilea reguli de repartizare între producători, sub forma unor cantități individuale de referință, a fiecărei cantități naționale de referință.

9 Articolul 4 din regulamentul menționat prevedea:

„Prelevarea este repartizată în întregime, în conformitate cu articolele 10 și 12, între producătorii care au contribuit la fiecare dintre depășirile cantităților naționale de referință prevăzute la articolul 1 alineatul (2).

Fără a aduce atingere articolului 10 alineatul (3) și articolului 12 alineatul (1), producătorii sunt datori față de statul membru cu plata contribuției lor la prelevarea datorată, calculată în conformitate cu capitolul 3, prin simplul fapt al depășirii cantității/cantităților lor de referință disponibile."

10 Articolul 5 din Regulamentul nr. 1788/2003 prevedea:

„În sensul prezentului articol, se înțelege prin:

[…]

(i) «cantitate națională de referință»: cantitatea de referință stabilită pentru fiecare stat membru în anexa I;

(j) «cantitate individuală de referință»: cantitatea de referință a producătorului la data de 1 aprilie a unei perioade de 12 luni;

(k) «cantitate de referință disponibilă»: cantitatea aflată la dispoziția producătorului la data de 31 martie a perioadei de 12 luni pentru care este calculată prelevarea, ținându-se cont de toate transferurile, cedările, conversiile și realocările temporare prevăzute în prezentul regulament și intervenite în cursul acestei perioade de 12 luni."

11 Potrivit articolului 6 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1788/2003:

„Cantitățile individuale de referință se modifică, dacă este cazul, pentru fiecare din perioadele de 12 luni în cauză, pentru ca, pentru fiecare stat membru, totalitatea cantităților individuale de referință pentru livrări și cele pentru vânzările directe să nu depășească partea corespunzătoare din cantitatea națională de referință adaptată în conformitate cu articolul 8, ținând cont de eventualele reduceri impuse pentru alimentarea rezervei naționale prevăzute la articolul 14."

12 Articolul 10 alineatul (3) din același regulament prevedea posibilitatea de a efectua o realocare a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor. Acesta prevedea:

„În funcție de decizia statului membru, contribuția producătorilor la plata prelevării datorate se stabilește, după realocare sau nu, proporțional cu cantitățile individuale de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de către statele membre, din partea nefolosită a cantității naționale de referință atribuite livrărilor:

(a) fie la nivel național în funcție de depășirea cantității de referință disponibile de fiecare dintre producători;

(b) fie, mai întâi, la nivelul cumpărătorului, iar apoi, dacă este cazul, la nivel național."

13 Articolele 15-20 din Regulamentul nr. 1788/2003 stabileau anumite condiții în care puteau fi transferate cantitățile individuale de referință.

14 Articolul 16 alineatul (1) primul paragraf din acest regulament prevedea:

„Înainte de sfârșitul fiecărei perioade de 12 luni, statele membre autorizează, pentru perioada în cauză, cedarea temporară a unei părți din cantitatea individuală de referință care nu urmează să fie utilizată de către producătorul care dispune de ea."

15 Articolul 17 alineatul (1) din regulamentul menționat prevedea:

„Cantitatea individuală de referință se transferă împreună cu exploatația agricolă producătorilor care o preiau, în caz de vânzare, închiriere, transmitere prin moștenire, anticipare de moștenire sau orice transfer care presupune efecte juridice comparabile pentru producători, conform unor modalități pe care urmează să le stabilească statele membre ținând cont de suprafețele utilizate pentru producția de lapte sau de alte criterii obiective și, dacă este cazul, de un acord între părți. Partea din cantitatea de referință care, eventual, nu se transferă împreună cu exploatația agricolă se adaugă rezervei naționale."

16 Articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1788/2003 prevedea:

„Pentru a duce la bun sfârșit restructurarea producției de lactate sau pentru îmbunătățirea mediului, statele membre pot, conform unor modalități pe care le stabilesc ținând cont de interesele legitime ale părților:

[…]

(b) să stabilească, pe baza unor criterii obiective, condițiile în care producătorii pot să obțină la începutul unei perioade de 12 luni, contra cost, realocarea, de către autoritatea competentă sau de către organismul pe care aceasta l-a desemnat, a cantităților individuale de referință eliberate definitiv la sfârșitul perioadei de douăsprezece luni anterioare de către alți producători în schimbul plății, în una sau mai multe tranșe, a unei despăgubiri egale cu plata menționată anterior;

[…]

(e) să stabilească, pe baza unor criterii obiective, regiunile și zonele de colectare în cadrul cărora sunt autorizate, în scopul îmbunătățirii structurii producției de lactate, transferurile definitive de cantități de referință fără transferul corespunzător de pământuri;

(f) să autorizeze, la solicitarea producătorului adresată autorității competente sau organismului pe care l-a desemnat aceasta, pentru a îmbunătăți structura producției de lactate la nivelul exploatației agricole sau pentru a permite extinderea producției, transferul definitiv de cantități de referință fără transferul corespunzător de pământuri sau invers.”

Reglementarea în materie de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune

17 În special pentru a asigura un nivel de viață echitabil pentru populația agricolă, Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001 (JO L 270, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 49, p. 177, rectificare în Ediție specială, 03/vol. 76, p. 291), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 118/2005 al Comisiei din 26 ianuarie 2005 (JO L 24, p. 15, Ediție specială, 03/vol. 62, p. 115, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1782/2003”), a instituit schema de plată unică, precum și alte scheme de sprijin care prevedeau plăți directe, printre care figura cea referitoare la prima pentru produsele lactate și la plățile suplimentare. Acest regulament a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 (JO L 30, p. 16). Cu toate acestea, acțiunea principală din cauza C-230/09 este guvernată în continuare, *ratione temporis*, de Regulamentul nr. 1782/2003.

18 Sistemul instituit de acest ultim regulament se întemeia, printre altele, pe principiul trecerii de la sprijinirea producției la sprijinirea producătorului, prin introducerea unui sistem de ajutor de venit separat pentru fiecare exploatație agricolă, precum și pe principiul combinării unui anumit număr de plăți directe acordate în cadrul unor scheme diferite, sub forma unei plăți unice, definită pe baza drepturilor anterioare, în decursul unei perioade de referință.

19 Ultima teză a considerentului (29) al regulamentului menționat prevedea că plata unică trebuie fixată la nivel de exploatație.

20 Articolul 62 din Regulamentul nr. 1782/2003 se referea la aplicarea regională a schemei de plată unică. Acest articol prevedea:

„[...] statul membru poate decide ca, începând din anul 2005, sumele provenind din prima pentru produse lactate și din plățile suplimentare, prevăzute în articolele 95 și 96, să fie incluse integral sau parțial, la nivel regional sau național, în schema de plată unică. Drepturile stabilite în temeiul prezentului paragraf se modifică în consecință.

Cuantumul de referință pentru respectivele plăți este egal cu cuantumurile care trebuie acordate în conformitate cu articolele 95 și 96, calculate pe baza cantității individuale de referință pentru laptele de care dispune exploatația la 31 martie a anului în care respectivele plăți vor fi incluse integral sau parțial în schema de plată unică.

[…]”

21 Articolul 95 din Regulamentul nr. 1782/2003 prevedea:

„(1) Începând din 2004 și până în 2007, producătorii de lapte pot beneficia de o primă pentru produsele lactate. Prima se acordă pe an calendaristic, pe exploatație și pe cantitate individuală de referință eligibilă pentru acordarea primei și disponibilă în exploatație.

[…]

(3) Cantitățile de referință individuale care au făcut obiectul unor cesionări temporare, în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul (CEE) nr. 3950/92 [...] sau cu articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 1788/2003 [...], la 31 martie a anului calendaristic în cauză, sunt considerate ca fiind la dispoziția exploatației cesionarului în decursul anului calendaristic respectiv.

[…]"

Reglementarea națională

22 Articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul privind prelevările pentru lapte [Verordnung zur Durchführung der EG-Milchabgabenregelung (Milchabgabenverordnung)] din 9 august 2004 (BGBl. I, p. 2143, denumit în continuare „MilchAbgV") prevedea:

„Cumpărătorul poate atribui cantitățile de referință pentru livrări care nu au fost utilizate în perioada relevantă de 12 luni (livrări inferioare cantității de referință) altor producători de lapte ale căror livrări au depășit cantitățile de referință pentru livrare care le-au fost atribuite (furnizori ai unor cantități excedentare). Atribuirea cantităților de referință pentru livrări neutilizate furnizorilor de cantități excedentare va fi efectuată în conformitate cu următoarea formulă:

Totalul livrărilor inferioare cantității de referință × Cantitatea de referință pentru livrări a furnizorului de cantități excedentare

Totalul cantităților de referință pentru livrări ale tuturor furnizorilor de cantități excedentare.

[…]”

23 Conform articolului 2 alineatul (1) din Legea privind aplicarea schemei de plată unică [Gesetz zur Durchführung der einheitlichen Betriebsprämie (Betriebsprämiendurchführungsgesetz)] din 26 iulie 2004 (BGBl. I 2004, p. 1868), Republica Federală Germania a pus în aplicare schema de plată unică la nivel regional începând cu 1 ianuarie 2005.

24 Articolul 6 din Regulamentul privind prima pentru produsele lactate [Verordnung über die Durchführung der Milchprämie und der Ergänzungszahlung zur Milchprämie (Milchprämienverordnung)] din 18 februarie 2004 (BGBl. I, p. 267, denumit în continuare „MilchPrämV”) a devenit aplicabil în ceea ce privește calcularea plății unice în temeiul articolului 34 alineatul (1) din Regulamentul privind stabilirea unui sistem integrat de gestionare și de control [Verordnung über die Durchführung von Stützungsregelungen und gemeinsamen Regeln für Direktzahlungen nach der Verordnung (EG) Nr. 1782/2003 im Rahmen des Integrierten Verwaltungs- und Kontrollsystems sowie zur Änderung der Kartoffelstärkeprämienverordnung (InVeKoS-Verordnung)] din 3 decembrie 2004 (BGBl. I, p. 3194).

25 Articolul 6 din MilchPrämV prevedea:

„(1) Cantitățile de referință care trebuie luate în considerare pentru acordarea primei pentru produsele lactate și a plății suplimentare, de care dispune producătorul de lapte la data de 31 martie a anului în care este depusă cererea, sunt atestate printr-un certificat [...], în cazul unor cantități de referință de «livrare» pentru cumpărătorul desemnat la alineatul (2) punctul 2, eliberat de biroul vamal competent (biroul vamal principal) (certificat care stabilește cantitățile de referință).

(2) În certificatul care stabilește cantitățile de referință trebuie să se indice în același timp

1) cantitățile de lapte și de echivalent-lapte care au fost livrate sau comercializate în mod efectiv de producătorul de lapte în cursul perioadei de 12 luni care se încheie la data de 31 martie a anului în care este depusă cererea [...]

[...]”

Acțiunile principale și întrebările preliminare

Cauza C-231/09

26 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare din cauza C-231/09 privește două proceduri aflate pe rolul instanței de trimitere, una intentată de domnul Aissen, iar

cealaltă de domnul Rohaan, ambii producători de lapte care au efectuat livrări în perioada de 12 luni 2004/2005. Fiecare dintre aceștia a preluat, în cursul acestei perioade, o exploatație de producere a laptelui, căreia îi corespundea o cantitate de referință care i-a fost transferată împreună cu această exploatație, dar care în perioada menționată fusese utilizată în parte de administratorul anterior al exploatației.

27 Ambii reclamanți au solicitat autorității competente să ateste că le fusese transferată în totalitate cantitatea de referință a administratorului anterior al exploatației. Această autoritate a eliberat fiecăruia dintre ei un certificat în acest sens, însă în acest certificat a precizat că, în cazul unui transfer în cursul perioadei de 12 luni, întreprinderea de prelucrare a laptelui trebuie să indice noului administrator al exploatației cantitatea de referință care mai putea fi livrată, ținând seama de cantitatea deja livrată de administratorul anterior al exploatației în cursul aceleiași perioade.

28 Pe baza acestor certificate și a informațiilor furnizate de întreprinderea de prelucrare a laptelui în cauză, Hauptzollamt Oldenburg a recalculat cantitățile de referință ale domului Aissen și ale domnului Rohaan și a acordat fiecăruia dintre aceștia, pentru perioada de 12 luni 2004/2005, numai partea din cantitatea de referință transferată pentru care administratorul anterior al exploatației nu livrase lapte, cealaltă parte fiind lăsată acestuia din urmă pentru această perioadă.

29 Întrucât domnii Aissen și Rohaan și-au depășit amândoi cantitățile de referință atribuite livrărilor respective, Hauptzollamt Oldenburg a stabilit contribuția la prelevare a fiecăruia dintre ei.

30 În cadrul stabilirii prelevării, Hauptzollamt Oldenburg a efectuat realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003. Pentru această realocare, atât în cazul domnului Aissen, cât și în cel al domnului Rohaan, Hauptzollamt Oldenburg nu a

ținut seama de partea din cantitatea de referință corespunzătoare exploatației preluate în cursul perioadei în cauză care fusese deja utilizată de administratorul anterior.

31 Domnii Aissen și Rohaan au formulat acțiuni împotriva deciziilor de stabilire a contribuției la prelevare care îi priveau.

32 Finanzgericht Hamburg (Tribunalul Fiscal din Hamburg) a admis acțiunile menționate, întrucât a considerat că trebuie luată în considerare întreaga cantitate de referință corespunzătoare exploatației astfel preluate, în favoarea noului administrator al exploatației, la momentul realocării părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor, fără a ține seama de livrările de lapte efectuate de administratorul anterior al exploatației.

33 Hauptzollamt Oldenburg a formulat recurs la Bundesfinanzhof (Curtea Federală de Finanțe).

34 Potrivit acesteia din urmă, din articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003 rezultă că, atunci când se examinează, după expirarea perioadei de 12 luni, dacă producătorul a livrat mai mult lapte scutit de plata prelevării decât avea dreptul, trebuie luate în considerare transferurile, cedările, conversiile sau realocările temporare ale cantităților de referință intervenite în cursul acestei perioade de 12 luni. Acest drept s-ar stinge după ce a fost exercitat. Transferul unei cantități de referință deja utilizate o dată nu ar putea, așadar, indiferent de contextul juridic în care se efectuează, să ducă la redobândirea dreptului de a efectua livrări de lapte scutite de plata prelevării în cursul perioadei relevante de 12 luni.

35 Bundesfinanzhof apreciază totuși că ar fi posibil să se aibă în vedere cantitatea de referință ca drept abstract. În această privință, dreptul Uniunii nu ar prevedea, în ipoteza transferului unei exploatații în cursul unei perioade de 12 luni, stabilirea sau calcularea unei a doua cantități de referință, ci ar prevedea luarea în considerare a unei singure cantități de referință, a cărei utilizare s-ar afla însă mai întâi la dispoziția unui producător, apoi a celuilalt, acesta din urmă putând-o utiliza numai în măsura în care nu a fost deja epuizată ca urmare a livrărilor de lapte efectuate de primul. Nu ar părea, așadar, că cantitatea de referință trebuie repartizată potrivit vreunei metode între producătorii succesivi.

36 Astfel, în cadrul realocării părții nefolosite a cantității naționale de referință s-ar putea avea în vedere ca, în cazul transferului unei exploatații în cursul unei perioade de 12 luni, să se țină seama de cantitatea individuală de referință totală care se află la dispoziția noului administrator al exploatației la expirarea acestei perioade, chiar dacă acesta din urmă nu a avut niciodată dreptul integral de a livra această cantitate de lapte fără obligația de a plăti prelevarea.

37 În schimb, Bundesfinanzhof nu exclude ca, în special din cauza riscului unor transferuri speculative susceptibile de a fi efectuate numai cu scopul de a-și asigura o poziție mai bună în cadrul realocării părții nefolosite a cantității naționale de referință, o astfel de disociere conceptuală între utilizarea cantității individuale de referință și luarea în considerare a acestei cantități de referință în cadrul realocării drept „cantitatea de referință disponibilă", în sensul articolului 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, să poată fi contrară literei și spiritului dreptului Uniunii, inclusiv principiilor generale ale organizării pieței laptelui.

38 În aceste condiții, Bundesfinanzhof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dreptul [Uniunii], în special articolul 5 litera (k) din Regulamentul [nr. 1788/2003], trebuie interpretat în sensul că în cantitatea de referință a unui producător care,

în cursul unei perioade de 12 luni care nu se încheiase încă, a preluat o exploatație de la un alt producător nu se include cantitatea în contul căreia, în cursul perioadei de 12 luni avute în vedere, a mai fost livrat lapte de către celălalt producător înainte de transferul exploatației?

2) Dispozițiile dreptului [Uniunii] sau principiile generale ale organizării comune a pieței în sectorul laptelui și al produselor lactate se opun unei norme de drept intern care, în cadrul [realocării] părții nefolosite din cantitatea națională de referință [între producătorii care au livrat] cantități excedentare, prevăzute la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, permite, în situația avută în vedere în prima întrebare, producătorului care a preluat exploatația în cursul perioadei de 12 luni să includă și partea cantității de referință care a fost deja livrată de celălalt producător în participarea sa la alocarea respectivei părți nefolosite?"

Cauza C-230/09

39 Kurt und Thomas Etling in GbR, societate civilă de drept german, produce lapte. În anul de producție a laptelui 2004/2005, acestei societăți i s-a atribuit o cantitate de referință pentru livrări de 553 678 kg, ținând seama, printre altele, de faptul că, începând din anul 2000, arendase o parte din cantitatea sa de referință atribuită livrărilor reprezentând 50 000 kg. Contractul de arendare a fost reziliat în cursul lunii februarie 2005, astfel încât această parte din cantitatea de referință a fost transferată societății menționate de la 1 martie 2005.

40 La cererea acesteia, autoritatea agricolă competentă a eliberat un certificat care atesta că îi fusese transferată începând cu data de 1 martie 2005 o cantitate de referință atribuită livrărilor de 50 000 kg, certificat în care se preciza, cu toate acestea, că, pentru perioada de 12 luni 2004/2005, putea fi utilizată numai partea neepuizată încă din

această cantitate de referință, parte care urma să fie stabilită de întreprinderea de prelucrare a laptelui.

41 Înainte de rezilierea contractului de arendare, arendașul care fusese parte la acest contract livrase deja 50 000 kg de lapte pentru această perioadă de 12 luni. Pe baza certificatului menționat mai sus și a informațiilor furnizate de întreprinderea de prelucrare a laptelui, Hauptzollamt Koblenz a recalculat, în special pentru stabilirea prelevării datorate, cantitatea de referință pentru livrările societății Kurt und Thomas Etling in GbR și pe cea a arendașului amintit și a apreciat că, întrucât cantitatea de referință transferată fusese complet epuizată de către acesta din urmă, ea trebuia înscrisă, pentru perioada de 12 luni, în contul arendașului, iar nu în cel al societății Kurt und Thomas Etling in GbR.

42 În vederea calculării primei pentru produsele lactate, Hauptzollamt Koblenz a eliberat acestei societăți un certificat în care nu se ținea seama de preluarea cantității de referință date anterior în arendă, astfel încât în acesta era indicată numai cantitatea de referință de 553 678 kg.

43 Întrucât i-a fost respinsă contestația împotriva respectivului certificat, Kurt und Thomas Etling in GbR a formulat o acțiune la Finanzgericht Rheinland-Pfalz (Tribunalul Fiscal din Renania Palatinat), pe care acesta din urmă a admis-o, considerând că, în împrejurările din cauza principală, obținerea unei astfel de prime, în temeiul Regulamentului nr. 1782/2003, nu depinde de eventualele livrări efectuate de arendaș.

44 Hauptzollamt Koblenz a formulat recurs împotriva acestei decizii la Bundesfinanzhof.

45 Această din urmă instanță apreciază că, în cadrul articolului 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, care prevede că prima pentru produsele lactate se calculează, printre altele, în funcție de cantitatea individuală de referință eligibilă pentru acordarea acestei prime și disponibilă în exploatație, se poate avea în vedere atribuirea, în cazul transferului unei cantități individuale de referință în cursul unei perioade de 12 luni, a primei menționate în funcție de cantitatea individuală de referință totală care se află, la expirarea acestei perioade, la dispoziția dobânditorului cantității de referință transferate, chiar dacă acesta din urmă nu a avut niciodată dreptul integral de a livra această cantitate de lapte fără obligația de a plăti prelevarea.

46 Bundesfinanzhof nu exclude totuși că o astfel de disociere conceptuală între utilizarea cantității individuale de referință și luarea în considerare a acestei cantități de referință în cadrul calculului primei pentru produsele lactate drept „cantitate de referință disponibilă", în sensul articolului 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, ar putea fi contrară literei și spiritului dreptului Uniunii, inclusiv principiilor generale ale organizării pieței laptelui.

47 În aceste condiții, Bundesfinanzhof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dreptul [Uniunii], în special articolul 5 litera (k) din Regulamentul [nr. 1788/2003], trebuie interpretat în sensul că, în perioada în care o cantitate de referință a fost transferată de un producător către un alt producător, în cantitatea de referință [a acestuia din urmă] nu se include [partea] din cantitatea [de referință transferată] în contul căreia s-a livrat deja lapte de [primul] producător în perioada de 12 luni avută în vedere?"

48 Prin Ordonanța președintelui Curții din 6 august 2009, cauzele C-230/09 și C-231/09 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

49 Regulamentul nr. 1788/2003 prevedea diferite cazuri de transfer între producători al unor cantități individuale de referință sau al unor părți din acestea. În această privință, legiuitorul considerase oportun ca, pe de o parte, să prevadă excepții de la principiul potrivit căruia cantitatea de referință corespunzătoare unei exploatații agricole se transferă împreună cu aceasta și, pe de altă parte, să mențină mecanisme temporare de transfer sau de realocare care să permită anumitor producători să sporească, în limitele cantității naționale de referință, cantitatea de lapte comercializată fără obligația de a plăti prelevarea pentru o perioadă de 12 luni dată. Printre altele, constituia un astfel de mecanism cel prevăzut la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, care permitea realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință producătorilor care au livrat cantități excedentare în cursul unei perioade de 12 luni.

50 Acest regulament prevedea în plus, la articolele 17 și 18, transferuri de cantități de referință care, deși au avut loc în cursul acestei perioade sau la începutul acesteia, afectau în mod obișnuit cantitatea de referință a unui producător dincolo de finalul perioadei menționate. În ceea ce privește aceste transferuri, din structura generală a Regulamentului nr. 1788/2003, din obiectivul urmărit de acesta de restabilire a echilibrului dintre cerere și ofertă pe piața laptelui, caracterizată prin excedente structurale, prin intermediul unei limitări a producției de lapte, precum și din principiul menționat în considerentul (10) al regulamentului și consacrat la articolul 6 alineatul (5) din acesta, potrivit căruia totalitatea cantităților atribuite producătorilor de un stat membru și a celor alocate de acesta rezervei naționale nu trebuie să depășească cantitatea națională de referință, rezultă că cantitatea de referință individuală care

face obiectul unui astfel de transfer îi poate permite producătorului cesionar să comercializeze lapte scutit de plata prelevării pentru aceeași perioadă numai în măsura în care fostul deținător al acestei cantități nu a utilizat-o.

Cu privire la cele două întrebări din cauza C-231/09

51 Prin intermediul celor două întrebări din cauza C-231/09, care trebuie examinate împreună și înaintea celorlalte, instanța de trimitere solicită, în esență, Curții să se pronunțe cu privire la condițiile în care este permis să se stabilească participarea la realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor, prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, a unui producător care a livrat cantități excedentare, în cazul în care acest producător a preluat, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o exploatație căreia îi corespunde o cantitate individuală de referință și în care fusese produs și livrat lapte pentru aceeași perioadă de producătorul care o administra anterior.

52 Trebuie arătat de la bun început că articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 lăsa la alegerea statelor membre dacă să efectueze sau să nu efectueze o realocare a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor producătorilor care au livrat cantități excedentare înainte de a stabili, potrivit modalităților prevăzute la litera (a) sau la litera (b) a acestei dispoziții, contribuția fiecăruia dintre acești producători la plata prelevării datorate pentru perioada de 12 luni relevantă.

53 În continuare, este important să se observe că operațiunea de realocare a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor și cea de stabilire a contribuției producătorilor la plata prelevării datorate constituie două operațiuni

distincte, chiar dacă aflate în legătură, în măsura în care prima constituie o operațiune prealabilă facultativă în raport cu cea de a doua și afectează rezultatul acesteia.

54 În plus, chiar din modul de redactare a articolului 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 rezultă că modalitățile prevăzute la litera (a) sau la litera (b) a acestei dispoziții se raportează numai la operațiunea de stabilire a contribuției producătorilor la plata prelevării datorate.

55 Rezultă că, spre deosebire de ceea ce consideră Comisia Europeană, criteriul „depășirii cantității de referință disponibile" de fiecare dintre producători, prevăzut la articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul nr. 1788/2003, nu se raportează la operațiunea de realocare a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor.

56 În orice caz, cantitatea de referință disponibilă, astfel cum este definită la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, nu poate constitui un criteriu pentru realizarea acestei realocări. Astfel, din această definiție rezultă că această cantitate se determină, printre altele, luând în considerare „realocările temporare prevăzute [de acest] regulament", din care face parte realocarea prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din regulamentul menționat. Cantitatea de referință disponibilă, în sensul respectivului articol 5 litera (k), este, așadar, cunoscută numai după această realocare, cu condiția ca aceasta din urmă să aibă loc.

57 În schimb, trebuie să se examineze dacă, în ipoteza în care un stat membru decide să efectueze o astfel de realocare, sunt aplicabile alte criterii prevăzute la respectivul articol 10 alineatul (3).

58 În această privință, în versiunile germană, franceză, portugheză și slovenă ale acestei dispoziții legiuitorul a utilizat formularea „Neuzuweisung […], die proportional zu den Referenzmengen der einzelnen Erzeuger oder nach objektiven, von

den Mitgliedstaaten festzulegenden Kriterien erfolgt" (realocare ce se efectuează proporțional cu cantitățile de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre), formularea „après réallocation ou non, proportionnellement aux quantités de référence individuelles de chaque producteur ou selon des critères objectifs à fixer par les États membres, de la partie inutilisée de la quantité de référence nationale affectée aux livraisons" [după realocare sau nu, proporțional cu cantitățile individuale de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre, a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor], formularea „após eventual reatribuição – proporcionalmente às quantidades de referência individuais de cada produtor ou de acordo com critérios objectivos a definir pelos Estados-Membros – da parte não utilizada da quantidade de referência nacional afectada às entregas" (după o eventuală realocare, proporțional cu cantitățile individuale de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre, a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor) și, respectiv, formularea „porazdeljen ali ne, v sorazmerju z individualnimi referenčnimi količinami vsakega proizvajalca ali skladno z objektivnimi merili, ki jih določijo države članice" (realocat[ă] sau nu, proporțional cu cantitățile individuale de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective stabilite de statele membre).

59 Cu toate acestea, din alte versiuni lingvistice ale Regulamentului nr. 1788/2003, precum versiunile bulgară, engleză și olandeză, rezultă în mod evident că sintagma „proporțional cu cantitățile [individuale] de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de către statele membre", menționată la articolul 10 alineatul (3) din acest regulament, nu se raportează la eventuala realocare a părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor, ci la stabilirea contribuției producătorilor la plata prelevării datorate.

60 Potrivit unei jurisprudențe constante, pe de o parte, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții a dreptului Uniunii nu poate să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții sau acestei formulări nu i se poate atribui, în această privință, un caracter prioritar în raport cu celelalte versiuni lingvistice (a se vedea în special Hotărârea din 3 aprilie 2008, Endendijk, C-187/07, Rep., p. I-2115,

punctul 23, precum și Hotărârea din 9 octombrie 2008, Sabatauskas și alții, C-239/07, Rep., p. I-7523, punctul 38). Pe de altă parte, diferitele versiuni lingvistice ale unui text al dreptului Uniunii trebuie să fie interpretate în mod uniform și, prin urmare, în caz de divergențe între aceste versiuni, dispoziția în cauză trebuie să fie interpretată în raport cu economia generală și finalitatea reglementării din care face parte (a se vedea în acest sens Hotărârea Endendijk, citată anterior, punctul 24, precum și Hotărârea din 29 aprilie 2010, M și alții, C-340/08, Rep., p. I-3913, punctul 44).

61 În această privință, trebuie arătat în primul rând că, astfel cum se prevede în considerentul (14) al Regulamentului nr. 1788/2003, legiuitorul a dorit să confere o anumită flexibilitate în gestionarea sistemului prelevării în sectorul laptelui și al produselor lactate prin autorizarea statelor membre să realoce cantitățile de referință neutilizate la sfârșitul unei perioade.

62 Cu toate acestea, nu rezultă că această posibilitate a reprezentat o inovație în raport cu sistemul preexistent sau că legiuitorul a realizat o modificare notabilă a acestuia din urmă cu privire la acest aspect.

63 Dimpotrivă, al șaptelea considerent al Regulamentului nr. 3950/92, care a fost înlocuit de Regulamentul nr. 1788/2003, prevedea deja că, „pentru a menține sistemul suficient de flexibil, sunt necesare prevederi pentru ca depășirile individuale să fie egalate pentru toate cantitățile individuale de referință de aceeași natură, pe teritoriul unui stat membru" [traducere neoficială]. În aceeași logică, articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 3950/92, căruia ulterior i-a corespuns articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, prevedea că „[î]n funcție de decizia statului membru, contribuția producătorilor la plata prelevării datorate se stabilește, după realocarea sau nu a cantităților de referință nefolosite, fie la nivelul cumpărătorului în funcție de surplusul rămas după ce cantitățile de referință nefolosite au fost alocate proporțional cu cantitățile de referință de care dispune fiecare producător, fie

la nivel național în funcție de depășirea cantității de referință de care dispune fiecare dintre producători" [traducere neoficială].

64 Or, din toate versiunile lingvistice ale acestei din urmă dispoziții rezultă în mod clar că repartizarea cantităților de referință nefolosite, cu alte cuvinte realocarea acestor cantități, este cea care trebuia să se efectueze „proporțional cu cantitățile de referință de care dispune fiecare dintre producători" și că, la rândul său, contribuția producătorilor la plata prelevării datorate era stabilită în funcție de depășirea cantității de referință de care dispune fiecare dintre acești producători.

65 În al doilea rând, se impune constatarea că, dacă articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 ar trebui interpretat în sensul că sintagma „proporțional cu cantitățile [individuale] de referință ale fiecărui producător sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de către statele membre" se raportează la stabilirea contribuției producătorilor la plata prelevării datorate, criteriile conținute în această formulare s-ar adăuga la cel prevăzut la articolul 10 alineatul (3) litera (a) menționat, și anume „în funcție de depășirea cantității de referință disponibile de fiecare dintre producători", ceea ce, cel puțin, ar complica în mod inutil aplicarea sistemului de prelevare.

66 Din considerațiile de mai sus rezultă că criteriile conținute în formularea menționată se aplică în ceea ce privește realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor.

67 În ceea ce privește domeniul de aplicare exact al acestor criterii, trebuie arătat că versiunea germană a articolului 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 utiliza termenul „Referenzmengen" (cantități de referință).

68 Astfel cum s-a amintit la punctul 60 din prezenta hotărâre, formularea utilizată în una dintre versiunile lingvistice ale unei dispoziții a dreptului Uniunii nu poate să fie singurul temei pentru interpretarea acestei dispoziții.

69 Or, se impune constatarea că celelalte versiuni lingvistice ale respectivului articol 10 alineatul (3) decât versiunea germană utilizau sintagma „cantități individuale de referință", care era, pe de altă parte, definită la articolul 5 litera (j) din Regulamentul nr. 1788/2003 drept „cantitatea de referință a producătorului la data de 1 aprilie a unei perioade de 12 luni".

70 În aceste condiții, astfel cum susțin Hauptzollamt Koblenz și Hauptzollamt Oldenburg, articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 trebuie interpretat în sensul că realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor trebuie efectuată proporțional cu cantitatea individuală de referință a fiecărui producător care a livrat cantități excedentare, și anume cea stabilită la data de 1 aprilie a perioadei de 12 luni relevante, sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre.

71 În această privință, revine instanței de trimitere obligația de a verifica dacă, prin adoptarea articolului 14 alineatul (1) din MilchAbgV, Republica Federală Germania a intenționat să recurgă la opțiunea, prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, potrivit căreia această realocare se efectuează proporțional cu cantitatea individuală de referință a fiecărui producător care a livrat cantități excedentare sau dacă acest stat membru a intenționat, recurgând la posibilitatea de asemenea prevăzută la aceeași dispoziție de a stabili alte criterii obiective în vederea realocării menționate, să permită unui astfel de producător căruia, în cursul perioadei relevante de 12 luni, i-a fost transferată o cantitate de referință din care fusese deja produs și livrat lapte pentru aceeași perioadă de producătorul care dispunea anterior de aceasta să participe la respectiva realocare prin includerea unei părți sau a totalității acestei cantități de referință.

72 În ipoteza în care Republica Federală Germania a optat pentru prima soluție, trebuie arătat că noțiunea „cantitate individuală de referință”, astfel cum este definită la articolul 5 litera (j) din Regulamentul nr. 1788/2003, prin faptul că se referă la data de început a perioadei de 12 luni relevante, nu permite în orice caz luarea în considerare a unor transferuri de cantități de referință intervenite în cursul acestei perioade.

73 În ipoteza în care Republica Federală Germania a optat pentru a doua soluție, trebuie să se constate că, prin faptul că a prevăzut posibilitatea statelor membre de a stabili, în vederea realocării părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor, alte criterii obiective decât cel al cantității individuale de referință, legiuitorul Uniunii le-a lăsat, în acest scop, o marjă de apreciere destul de largă. Nu este mai puțin adevărat însă că statele membre nu erau abilitate să instituie în această privință orice tip de criterii.

74 Astfel, atunci când adoptă măsuri de aplicare a unei reglementări a Uniunii, autoritățile naționale sunt obligate să își exercite puterea discreționară cu respectarea, printre altele, a principiilor generale ale dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 iunie 2002, Mulligan și alții, C-313/99, Rec., p. I-5719, punctul 35, precum și Hotărârea din 25 martie 2004, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni și Luciano Visentin și alții, C-495/00, Rec., p. I-2993, punctul 40), printre care se numără principiile securității juridice, protecției încrederii legitime, proporționalității și nediscriminării. De asemenea, astfel de măsuri de aplicare trebuie să respecte drepturile fundamentale, precum dreptul de proprietate (a se vedea în acest sens Hotărârea Mulligan și alții, citată anterior, punctul 36).

75 În plus, având în vedere faptul că adoptarea unei reglementări naționale precum cea aplicabilă în acțiunea principală se înscrie în cadrul politicii agricole comune, o astfel de reglementare nu poate fi adoptată sau aplicată într-un mod care să compromită obiectivele urmărite de această politică și în special pe cele vizate de organizarea

comună a piețelor în sectorul laptelui (a se vedea în acest sens Hotărârea Mulligan și alții, citată anterior, punctul 33). Cu privire la acest aspect, trebuie amintite în special principiile de funcționare a sistemului de prelevare, prevăzute de Regulamentul nr. 1788/2003, inclusiv cele referitoare la transferurile de cantități de referință.

76 În această privință, chiar dacă principiul menționat la punctul 50 din prezenta hotărâre, potrivit căruia cantitatea națională de referință nu trebuie să fie depășită de totalitatea cantităților atribuite producătorilor de un stat membru și a celor alocate de acesta rezervei naționale, afectează dreptul unui producător căruia i-a fost transferată o cantitate individuală de referință deja utilizată, în parte sau în totalitate, de a efectua livrări de lapte scutite de plata prelevării, acest principiu nu poate avea vreun efect asupra operațiunii de realocare prevăzute la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003. Astfel, în măsura în care această operațiune are ca unic scop să permită statelor membre să împartă, la finalul perioadei de 12 luni, partea nefolosită a cantității naționale de referință atribuite livrărilor între producătorii care au livrat cantități excedentare, aceasta nu are vreo influență asupra volumului acestei părți nefolosite și nu poate, așadar, să afecteze egalitatea dintre, pe de o parte, totalitatea cantităților individuale de referință și a cantităților de referință alocate rezervei naționale de statul membru în cauză și, pe de altă parte, cantitatea națională de referință.

77 În consecință, statelor membre le era îngăduit ca, în cadrul punerii în aplicare a posibilității prevăzute la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 de a stabili „criterii obiective", să permită acestor producători, în cazul în care le-a fost transferată, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o cantitate de referință pentru care fusese deja livrat lapte pentru aceeași perioadă de producătorul care dispunea de aceasta înainte, să participe la realocarea menționată prin includerea în aceasta a unei părți sau a totalității acestei cantități de referință, cu condiția ca această reglementare să respecte celelalte imperative menționate la punctele 74 și 75 din prezenta hotărâre.

78 Cu toate acestea, statele membre trebuiau să asigure adoptarea unei astfel de reglementări într-un mod care să nu determine transferuri care, în pofida respectării formale a condițiilor prevăzute de Regulamentul nr. 1788/2003, ar fi avut drept unic scop să permită anumitor producători care au livrat cantități excedentare să își asigure o poziție mai favorabilă la momentul realocării părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor. Astfel, din jurisprudența Curții rezultă că aplicarea regulamentelor Uniunii nu poate fi extinsă până la acoperirea anumitor practici abuzive ale operatorilor economici (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 mai 1996, Paletta, C-206/94, Rec., p. I-2357, punctul 24 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 14 decembrie 2000, Emsland-Stärke, C-110/99, Rec., p. I-11569, punctul 51).

79 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebările adresate în cauza C-231/09 după cum urmează:

— Articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003 trebuie interpretat în sensul că realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor trebuie să se efectueze proporțional cu cantitatea individuală de referință a fiecărui producător care a livrat cantități excedentare, și anume cea stabilită la data de 1 aprilie a perioadei relevante de 12 luni, sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre. Noțiunea de cantitate individuală de referință, utilizată la această dispoziție, nu permite luarea în considerare a unor transferuri de cantități de referință intervenite în cursul acestei perioade.

— O reglementare națională care pune în aplicare posibilitatea, prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, de a stabili criterii obiective potrivit cărora să se efectueze realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor trebuie să respecte, printre altele, principiile generale ale dreptului Uniunii, precum și obiectivele urmărite de politica agricolă comună și în special pe cele vizate de organizarea comună a piețelor în sectorul laptelui.

— Aceste obiective nu se opun unei reglementări naționale, adoptată în cadrul punerii în aplicare a acestei posibilități, care permite producătorilor care au livrat cantități excedentare, în cazul în care, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 1788/2003, în cursul perioadei relevante de 12 luni, le-a fost transferată o cantitate individuală de referință din care fusese deja produs și livrat lapte pentru aceeași perioadă de producătorul care dispunea anterior de aceasta, să participe la respectiva realocare prin includerea unei părți sau a totalității acestei cantități de referință. Statele membre trebuiau să se asigure totuși că o astfel de reglementare nu determină transferuri care, în pofida respectării formale a condițiilor prevăzute de acest regulament, ar fi avut drept unic scop să permită anumitor producători care au livrat cantități excedentare să își asigure o poziție mai favorabilă la momentul realocării respective.

Cu privire la întrebarea din cauza C-230/09

80 Din decizia de trimitere din cauza C-230/09 reiese că acțiunea principală din această cauză privește determinarea cantității de referință în funcție de care trebuia stabilit cuantumul primei pentru produsele lactate de care beneficia Kurt und Thomas Etling in GbR. În această privință, instanța de trimitere solicită interpretarea articolului 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003 numai în măsura în care apreciază că articolul 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, care reglementa calculul acestei prime la momentul faptelor din acțiunea principală, făcea trimitere, în privința calculului menționat, la respectivul articol 5 litera (k).

81 În aceste condiții, întrebarea formulată de instanța de trimitere trebuie înțeleasă în sensul că aceasta din urmă solicită, în esență, să se stabilească dacă expresia „cantitate individuală de referință eligibilă pentru acordarea primei și disponibilă în exploatație", cuprinsă în cadrul articolului 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care unui producător i-a fost transferată, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o cantitate de referință deja utilizată în cursul aceleiași

perioade de deținătorul său anterior, această expresie înglobează și această din urmă cantitate de referință.

82 Mai întâi, trebuie să se examineze dacă este corectă premisa potrivit căreia articolul 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 făcea trimitere la noțiunea „cantitate de referință disponibilă", astfel cum este definită la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003.

83 Astfel cum au subliniat în înscrisurile lor atât Comisia, cât și avocatul general, la punctele 19 și 20 din concluzii, articolul 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003 nu utiliza exact sintagma „cantitate de referință disponibilă" definită la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003. Nu este mai puțin adevărat că, în măsura în care respectivul articol 95 alineatul (1) utiliza expresia „cantitate individuală de referință", recurgerea la partea „disponibilă în exploatație" ar fi fost inutilă dacă legiuitorul ar fi intenționat să se refere la noțiunea „cantitate individuală de referință" prevăzută la articolul 5 litera (j) din Regulamentul nr. 1788/2003.

84 În plus, din articolul 95 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1782/2003 rezultă că sunt considerate ca fiind la dispoziția exploatației cesionarului cantitățile de referință individuale care au făcut obiectul unor cesionări temporare în conformitate cu articolul 16 din Regulamentul nr. 1788/2003 la data de 31 martie a anului calendaristic. Prin urmare, în vederea calculării primei pentru produse lactate, aceasta este data la care trebuie să se aprecieze situația unui producător care ar putea beneficia de această primă.

85 Or, „cantitatea de referință disponibilă" este cea care, în temeiul articolului 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, se stabilește prin raportare la data menționată.

86 Având în vedere aceste considerații, trebuie să se constate că, la articolul 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, legiuitorul a avut în vedere în mod efectiv noțiunea „cantitate de referință disponibilă", astfel cum este definită la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003.

87 În continuare, trebuie să se examineze dacă, în cazul în care unui producător i-a fost transferată, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o cantitate de referință deja utilizată în cursul aceleiași perioade de deținătorul anterior, noțiunea respectivă înglobează și această din urmă cantitate de referință.

88 Noțiunea „cantitate de referință disponibilă", definită la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, desemnează „cantitatea aflată la dispoziția producătorului la data de 31 martie a perioadei de 12 luni pentru care este calculată prelevarea, ținându-se cont de toate transferurile, cedările, conversiile și realocările temporare prevăzute [de acest] regulament și intervenite în cursul acestei perioade de douăsprezece luni". Aceasta joacă, așadar, un rol special în sistemul regulamentului menționat și, prin urmare, nu poate fi analizată în afara acestui context.

89 Astfel, din textul considerentului (5) al Regulamentului nr. 1788/2003, precum și din cel al articolului 4 al doilea paragraf și al articolului 10 alineatul (3) litera (a) din regulamentul menționat rezultă că această cantitate de referință servește numai drept bază pentru stabilirea eventualelor livrări excedentare efectuate de producători și, în consecință, a cuantumului prelevării datorate, sintagma „cantitate de referință disponibilă" nefiind utilizată de nicio altă dispoziție din acest regulament.

90 În această privință, dacă o cantitate individuală de referință sau o parte din aceasta putea fi utilizată de un producător, în cazul unui transfer, pentru a efectua livrări scutite de prelevare pentru o perioadă de 12 luni și, în continuare, de producătorul beneficiar al transferului pentru a o include în cantitatea sa de referință disponibilă și a-și reduce astfel livrările sale de cantități excedentare pentru aceeași perioadă,

aceeași cantitate de referință ar fi utilizată de două ori pentru aceeași perioadă de 12 luni, ceea ce ar fi contrar principiului menționat la punctul 50 și reamintit la punctul 76 din prezenta hotărâre, potrivit căruia totalitatea cantităților atribuite producătorilor de statele membre și a celor alocate de acestea rezervei naționale nu trebuie să depășească cantitatea națională de referință.

91 Această soluție este conformă și cu structura generală a Regulamentului nr. 1782/2003, în măsura în care evită riscul ca, pentru aceeași perioadă, o primă pentru produsele lactate să fie acordată în beneficiul a doi producători diferiți pe baza aceleiași cantități de referință disponibile.

92 Prin urmare, noțiunea de cantitate de referință disponibilă nu poate fi disociată de modul în care este utilizată de producători și nu poate îngloba, așadar, o cantitate individuală de referință transferată sau o parte din aceasta care a fost deja utilizată de alt producător pentru aceeași perioadă de 12 luni.

93 În consecință, având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată în cauza C-230/09 că noțiunea „cantitate individuală de referință eligibilă pentru acordarea primei și disponibilă în exploatație", cuprinsă în cadrul articolului 95 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1782/2003, care corespunde noțiunii „cantitate de referință disponibilă" definite la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care unui producător i-a fost transferată, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o cantitate de referință pentru care fusese deja livrat lapte de către cedent în cursul aceleiași perioade, aceasta nu înglobează, în ceea ce îl privește pe cesionar, partea din cantitatea de referință transferată pentru care cedentul efectuase deja livrări de lapte scutite de plata prelevării.

Cu privire la cheltuielile de judecată

94 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) Articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1788/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a unei prelevări în sectorul laptelui și al produselor lactate, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2217/2004 al Consiliului din 22 decembrie 2004, trebuie interpretat în sensul că realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor trebuie să se efectueze proporțional cu cantitatea individuală de referință a fiecărui producător care a livrat cantități excedentare, și anume cea stabilită la data de 1 aprilie a perioadei relevante de 12 luni, sau conform unor criterii obiective care urmează să fie stabilite de statele membre. Noțiunea de cantitate individuală de referință, utilizată la această dispoziție, nu permite luarea în considerare a unor transferuri de cantități de referință intervenite în cursul acestei perioade.

2) O reglementare națională care pune în aplicare posibilitatea, prevăzută la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1788/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2217/2004, de a stabili criterii obiective potrivit cărora să se efectueze realocarea părții nefolosite a cantității naționale de referință atribuite livrărilor trebuie să respecte, printre altele, principiile

generale ale dreptului Uniunii, precum și obiectivele urmărite de politica agricolă comună și în special pe cele vizate de organizarea comună a piețelor în sectorul laptelui.

3) Aceste obiective nu se opun unei reglementări naționale, adoptată în cadrul punerii în aplicare a acestei posibilități, care permite producătorilor care au livrat cantități excedentare, în cazul în care, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 1788/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2217/2004, în cursul perioadei relevante de 12 luni, le-a fost transferată o cantitate individuală de referință din care fusese deja produs și livrat lapte pentru aceeași perioadă de producătorul care dispunea anterior de aceasta, să participe la respectiva realocare prin includerea unei părți sau a totalității acestei cantități de referință. Statele membre trebuiau să se asigure totuși că o astfel de reglementare nu determină transferuri care, în pofida respectării formale a condițiilor prevăzute de acest regulament, ar fi avut drept unic scop să permită anumitor producători care au livrat cantități excedentare să își asigure o poziție mai favorabilă la momentul realocării respective.

4) Noțiunea „cantitate individuală de referință eligibilă pentru acordarea primei și disponibilă în exploatație", cuprinsă în cadrul articolului 95 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 2019/93, (CE) nr. 1452/2001, (CE) nr. 1453/2001, (CE) nr. 1454/2001, (CE) nr. 1868/94, (CE) nr. 1251/1999, (CE) nr. 1254/1999, (CE) nr. 1673/2000, (CEE) nr. 2358/71 și (CE) nr. 2529/2001, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 118/2005 al Comisiei din 26 ianuarie 2005, care corespunde noțiunii „cantitate de referință disponibilă" definite la articolul 5 litera (k) din Regulamentul nr. 1788/2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul

nr. 2217/2004, trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care unui producător i-a fost transferată, în cursul perioadei relevante de 12 luni, o cantitate de referință pentru care fusese deja livrat lapte de către cedent în cursul aceleiași perioade, aceasta nu înglobează, în ceea ce îl privește pe cesionar, partea din cantitatea de referință transferată pentru care cedentul efectuase deja livrări de lapte scutite de plata prelevării.

Semnături